

د لنډې کيسې او ژبې کريکټر تر منځ تفاوت

موضوع : ادبيات PA:

ليکوال: استاد نوراحمد قران مل

السلام عليكم ورحمت الله و بركاته!

د لنډې کيسې او ژبې کريکټر تر منځ پر تفاوت باندې خبره ده.

دا که په عموم کې ورته متوجې سو، يو ډيره عميقه موضوع ده. تقريباً څلور يا متفرق موضوعات پکښې را نغښتي دي. په يوه اړخ کې د لنډې کيسې لنډه پيژندنه، په بل اړخ کې د ژانر لنډه پيژندنه، په درېيم اړخ کې د کريکټر پيژندنه، او په وروستي اړخ کې د توپير يا د جلا والي دی. چې هره موضوع يې ځان ته د پام وړ مسائل لري خو په خالصه توگه مور تاسې دا موضوع داسې رانغاړو چې هر لنډه کيسه چې ده خپل ځان ته کريکټر لري.

کريکټر د هغو افعالو، حرکاتو او تيوريو مجموعه ده چې د يوې کيسې بشپړ والی مور ته په ثبوت رسوي. پر همدې بنسټ باندې هر کريکټر چې په لنډه کيسه کې سر ته رسېږي پر مخ باندې ځي دا ده دې لپاره دی چې د کيسې هغه مطلوب هدف چې پکښې مطرح سوی دی، چې بايد په لاس راوړل سي. که داسې وي چې کريکټرونه د هدفونو څخه بيل وي، نو په هغه صورت کې بيا د کيسې رنگ پيکه راځي. يا په دې معنی چې تيت او پرک پراخه ساحه خو را ټوله ساحه په لاس کې نه راځي او يا په دې معنی چې هدف پر يوه لور ځي او کريکټر پر بل لور ځي. خو که داسې وي چې يو څوک د لنډې کيسې په کريکټر اړخ کې د **Goal**، **Target** او **Objective** يا زموږ ستاسې په عاده صلاح ده، پر باندې والی نه ساتي، په يوه طرف کې د کريکټر موجوديت يا د عملي تطبيقاتو موجوديت او په بل اړخ کې د هدف سمارټ والی يا روڼ والی دا په خپله د کيسې جالب والی او روښان والی مور ته په لاس راکوي.

د همدغه هدف د ترلاسه کولو لپاره چې کوم کريکټر مطرح کيږي کريکټر به حتمي پر دوو فزيکي مسائلو باندې ولاړ وي. يوه فزيکي د لوبغاړي يا هومر يا د اتل عمل دی چې دی کم عمل سر ته رسوي. چې دا په خپله دوې برخې دي. يو د کيسې اتل دی چې هغه خپل کريکټر پر مخ باندې بيايي او د خپلي لنډې کيسې د عمل په نتيجه کې د يو عکس العمل سره مخامخ کيږي. بيا به هدف لاس ته راوړنه خوښي او خوشحالي پکښې کې

نغنبتی وی هوسایی به پکنبی کی وی. یا به نا امیدي پکنبی نغنبتی وی، لاس پر سر کیدل او د ټولني څخه لاس اخیستل وی پکنبی.

دوهم بیا هغه ناقد یا لیکوال چي هغه د تنقید په ژبه باندي یو لنډه کیسه گوري هغه چي یې مطالعه کوي، نو په خپله به حتمي له دوو عمل سره مخامخ کیري او د هغه په مقابل کی به عکس العمل ویني. که په مسلکي لحاظ په مني لحاظ لنډه کیسه نقد کړې وی نو حتمي به هغه څوک چي هغه یا دده پر نظر ملاحظه لري هغه به یې ور رد وی او یا هغه څوک چي هغه د ده سره تائید والی راوړي. چي دا کریسیزم یا نقد راشي موضوع ده. خو کله چي مور تاسي پر دې موضوع باندي بیرته لنډي کیسې ته راگرځو او په لنډه کیسه کی مور د کریکتر موضوع تشریح کوو.

کریکتر، عملي تطبیقات، تیوري، اتل او ورسره تر څنگ هدف دا ټوله چي سره نغنبتلي وی، منطقي ربط سره ولري په هغه صورت کی د کیسې روڼ والی او شفافیت مور ته په لاس راکوي. د دې څخه با وجود مور تاسي په کیسه کی د یو بلي موضوع سره مخامخ کیږو چي هغه په ناول یا په داستان کی کیدای سي. په ناول یا په داستان کی عموماً Hero، لوبغاړی یا اتل د داستان یا د ناول یو نفر وی ټوله موضوع پر هغه محور باندي راگرځي د هر پراگراپ یا هري حسبې موضوع چي پای ته رسیږي بیا هم بیرته مطرح لوبغاړی پکنبی وی. خو په لنډه کیسه کی څو کریکترونه د څو کسانو راځي سره تر دې چي یو لنډه کیسه به خپل ځان ته یو لوبغاړی لري یو اتل به لري خو په هغه کی به ډیر مسائل راغلي وی چي دی به د نورو خلگو د عکس العملو سره شامل وی.

په یوه طرف کی به ادم خان د کیسې لوبغاړی وی په بل طرف کی به درخانی ورسره ملگرې وی، په بل طرف کی به بیا فتح هم ورسره ملگری وی او داغسي د «کرمي» په کیسه کی چي مور تاسي یې گورو هلته به د کلابست په دروازه کی چي دوی وځي رابعه به وی پکنبی کی د رابعه تر څنگ به فتح خان پریځی، کرمی به یی، هغه د هندوستان ډاکوان به یی هره مسئله به وی.

د لنډي کیسې لوبغاړی به فتح خان پریځی وی خو غم به ټول عمر د کرمی د خوا پینس وی. نو په لنډه کیسه کی څو کسان او څو لوبغاړي مطرح کیري. پر همدې بنسټ باندي د لنډي کیسې مرکزیت چي دی هغه د اوږده داستان یا ناول په پرتله باندي پاشلی اوسیري متمرکز نه وی. دغه تفاوت راځي پکنبی کی ور څخه باوجود په لنډه کیسه کی په کریکټري برخه کی چي مور او تاسي یې گورو ځیني کسان وی چي هغه متحریک وی. د لوبغاړي رول

پکښې اجرا کوي مخ په وړاندې ځي اجرات کوي. خو ځيني نور کسان دي چي هغه په حاشيه کي په ځينو ځايونو کي يې نومان ور سره ذکر کيږي. په ځينو ځايونو کي يې نوم ذکر کيږي کريکټر يې نه واضح کيږي،

په ځينو ځايونو کي يې نوم ذکر کيږي عمل يې ذکر کيږي، لکن نتيجه يې نه معلوميري پکښې. همدغه دوه مسائل دي چي دا په لنډه کيسه کي مور تاسې ته هغه ابهامات په لاس را کوي. خو کله چي د دې ټولو څخه با وجود د لنډي کيسې په ليکنه کي د کريکټر په برخه کي د ليکوال هنريت ډير مهم دی .

يو ليکوال کيدای سې چي په دوو هنرونو باندي يو د ادبياتو په ژبه باندي داسي جادويي الفاظ و کاره وي چي هغه کليشه يي الفاظ ونه اوسيري. هر گام ته تلوسه په لاس باندي ورکيري چي هغه بايد دغه لنډه کيسه مطالعه کري چي نور څه پيښيري او هغه مطلوب ټکی په لاس باندي راوړي. خو ځيني ليکوالان په ساده او په سوليدلو الفاظو باندي خپله ليکنه داسې نوښته کوي چي خلگ و دې ته ليوالتيا نه ښيي چي دا کيسه تر پايه پوري ولولي.

لکه عادي توري چي سړی لولي. دغه هم د ليکوال هغه هنري کريکټر دی چي د کيسې د کريکټرايزېشن د اکمال لپاره، يا د بشپړ توب لپاره ډير مهم بحث دی. دلته د هغه اساسي خبره چي بله چي بله راځي چي زموږ تاسې په پوښتنه کي مطرح سوې ده هغه داده چي د ژبو سره يا فرض مثال ژبه يې بايد څنگه وکارول سي دا ډيره مهمه خبره ده.

ليکوال ته په کار ده چي وار د واره ډيالتيک ادبيات يا منطقوی ادبيات بايد ده مطالعه کړي وي. په خوی، عاداتو، رسوماتو، وراشو په دې ټولو بايد پوه و اوسيري. د دې څخه با وجود د ليکوالی په پند باندي دی حاکم وي. د لنډي کيسې تيورياني بايد ده مطالعه کړي او په لنډه کيسه کي داسي نثر راوباسي چي بالا بود الفاظ، اضافه ليکنی، اضافه کليمات داپه ليکنه کي نه ووسيري .

ليکوال بل مسئوليت ددې لري چي د خپلي کيسې روان والی په ساده الفظو داسې نوښته کړي چي هغه د هر چا و مغز ته خطور وکړي او د هر چا مغز ته ورسيري. يو څوک يې په دقيق ډول باندي مطالعه کړي. بل هنر يې دادي د ليکوال چي هغه لنډه کيسه په داسي جزابو الفاظو را شروع کړي چي خلگ تلوسه پيدا کړي چي نور څه پيښيري.

که داسي يي چي دی په سر کي مخکني، زاړه، کليشي الفاظ وکاروي،» لکه څنگه چي تاسي ته وو يل سوه، لکه څنگه چي تاسي ته معلومه ده، لکه

څنگه چي ما دا تصميم ونيوی، لکه څنگه چي لنډه کيسه داسي ده» دغه هغه اصطلاحات دي چي هغه ډير تکرار سوي دي. نو خلگ و دې ته زړه نه بڼه کوي .

دی باید د لنډي کيسې پيلامه په داسي شکل باندي را شروع کړي په هغه خپله ډيالکتیک ژبه کي چي په هغه منطقه کي دغه لنډه کيسه دی نويشته کوي. چي هغه په يوه اړخ کي نوې او په بل اړخ کي د خلگو په ژبه باندي وي. فرض مثال يو ليکوال را ولاړي نويشته کوي چي «زه پوهيرم چي مرگ ډير دروند دی خو کله چي ما د احمد د ژوندانه راز وليدی ما خدای ته زاری وکړې چي خدایه ته پر احمد باندي ورحميرې. څونده ستونزي او مشکلات يې و گالل. خو که ماته داسي مرگ راکوې خدایه ما وژغورې، زه د دغو تکالفو د دغو زحماتو توان نه لرم» په سر کي چي دغه الفاظ دا جملات تر خوله را ويستله هم يې عرف پکښي معلوم کړی، هم يې توان پکښي معلوم کړی او هم نور څه.

پر هم دې بنسټ باندي مور تاسي چي کله لنډه کيسه نويشته کوو دغه مسؤليت لرو پکښي کي چي بايد د ژبي د هنر اندازي پکښي زده کړې وي. په درنښت

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**